

Život Cirkvi

Ročník 15

15/2008

Zomrel biskup Mons. Peter Dubovský SJ

Cirkvám v Európe hrozí diskriminácia

Vážení poslucháči! V tomto roku prebieha v dvadsiatichsiedmych krajinách ratifikácia tzv. Lisabonskej zmluvy, ktorá by mala priniesť nové pravidlá pre efektívnejšie fungovanie Európskej únie. Ide o zložitý a obsažný dokument, ktorému laici ťažko môžu rozumieť. Keďže bude záväzný pre všetky členské krajiny, teda aj pre Slovensko, treba sa ním zaoberať. Európska integrácia je dynamický proces, ktorý po rokoch prijímania nových členov potrebuje nové impulzy a zmeny v riadení. Časť európskych politikov prišla nie tak dávno s myšlienkou euroústavy, ktorá automaticky evokovala vznik nového štátu. Keď bol tento dokument odmietnutý občanmi v referende vo Francúzsku a Holandsku, proces sa zastavil. Krízu v Európskej únii prekonala až dohoda z Lisabonu, ktorú podpísali lídri 27 krajín 13. decembra 2007. Keďže v platnosť by mala vstúpiť už 1. januára 2009, v tomto roku ju musia ratifikovať všetky členské krajiny. Nesúhlas čo len jednej krajiny by znamenal koniec celého ratifikačného procesu.

Napriek zmene názvu sa Lisabonská zmluva od euroústavy takmer nelíši. Vedie k centralizácii Európskej únie a prenecháva Bruselu ďalšie kompetencie. Rozširuje okruh otázok, v ktorých sa nerozhoduje konsenzom všetkých, ale hlasovaním; mení systém hlasovania v prospech väčších štátov, posúva európske spoločenstvo ku superštátu a posilňuje v EU socialistické tendencie. Na druhej strane zmluva priznáva cirkvám vlastné kompetencie a právo angažovať sa v rôznych sférach života spoločnosti. Od euroústavy sa však líši len kozmetickými zmenami. Systém hlasovania sa nebude meniť okamžite, ale až po istom čase a Charta základných práv nie je súčasťou zmluvy, ale priznáva sa jej rovnaká právna sila. Práve spomínaná Charta základných práv Európskej únie je najväčším problémom.

Tento dokument vznikol spolu so zmluvou v Nice ešte v roku 2000 a od budúceho roka by mal platiť v celej únii s výnimkou Veľkej Británie a Poľska, ktorého ho odmietli. Zavádza princíp nulovej diskriminácie na základe sexuálnej orientácie, čo môže byť v budúcnosti ľahko zneužitý proti Katolíckej cirkvi. Že nejde len o hypotézu, svedčia konkrétne skúsenosti z Veľkej Británie, kde tento princíp platí už niekoľko mesiacov. Keď katolícke adopčné agentúry žiadali výnimku, aby nemuseli sprostredkovať dieťa registrovaným párom, britská vláda to odmietla. Dnes sú tieto agentúry zatvorené a v školách nemožno vyjadriť odmietavý postoj k homosexualite. Situácia dospela tak ďaleko, že istý biskup dostal pokutu 50 tisíc libier, lebo odmietol zamestnať aktívneho homosexuála ako mládežníckeho pracovníka. Charta

základných práv, kde je princíp nulovej diskriminácie ukotvený, je súčasťou ratifikačného procesu Lisabonskej zmluvy. V týchto mesiacoch, na Slovensku dokonca v týchto dňoch, sa rozhoduje, či bude platiť aj u nás.

Niektoré pasáže sú však namierené proti prirodzenému zákonu, ktorý otvára dvere k legalizácii rôznych sexuálnych úchyliet. Princíp nulovej diskriminácie na základe sexuálnej orientácie sa čoskoro môže bolestne dotknúť aj kresťanov. Ak sa napríklad v diecéze objaví homosexuálny kňaz, ktorého biskup za jeho správanie suspenduje, bude sa to považovať za diskrimináciu. Katolícka cirkev, ktorá praktizovanie homosexuality vždy považovala za nemorálne, sa po prijatí tejto Charty veľmi rýchlo môže stať terčom útokov rôznych ľavicovo – liberálnych skupín. Začiatkom februára publikoval francúzsky biskup Dominique Rey, spolupracovník nebohého kardinála Lustigera, dokument, v ktorom sa zaoberá analýzou Charty základných práv EU. Hovorí, že „Charta predstavuje v mnohých bodoch morálny a intelektuálny zlom, a spolu s právnickými formuláciami prezentuje takú relativistickú víziu práv človeka, ktorá spochybňuje prirodzené právo.“ Ku kritike Charty sa prostredníctvom denníka L'Avvenire pridali aj talianski biskupi, keď formulácie v dokumente označili za nešťastné a nejasné.

Ak sa vrátíme k slovenským pomeroch, opäť sa ukazuje dôležitosť zmluvy o výhrade vo svedomí, ktorá by v podstate zakázala diskrimináciu kresťanov. Dnes sa zdá, že jej prijatie do budúcnosti je stále viac nepravdepodobné. Ratifikačný proces k Lisabonskej zmluve prebieha naďalej. Aby sa európski politici vyhli referendum, kde by dokument mohol skončiť ako euroústava, zmluvu schvaľujú národné parlamenty. Na jednej strane volení zástupcovia chcú väčšiu angažovanosť ľudí v európskych záležitostiach, na strane druhej v takomto dôležitom prípade nechcú, aby o nej rozhodovali s odkazom, že je pre bežného človeka príliš zložitá. Miera jej zložitosti však odráža aj jej nejasnosť.

Vážení poslucháči! O Lisabonskej zmluve je potrebné viac hovoriť. Zvlášť preto, lebo spolu s ňou je spojená Charta, ktorá v niektorých bodoch ohrozuje slobodu svedomia a náboženskú slobodu. Katolícka cirkev nie je proti európskej integrácii. Nemôžeme však dopustiť, aby sa cez ideu zjednocovania dostali do európskeho priestoru ideológie, ktoré v konečnom dôsledku ohrozia nás všetkých. Preto by bolo najlepšie, keby o jej budúcnosti mohli rozhodnúť občania v referende.

RV, Anton Ziolkovský

Príhovor Benedikta XVI. pred nedeľnou modlitbou Raduj sa, nebies kráľovná

„Drahí bratia a sestry,
evanjelium Tretej veľkonočnej nedele predstavuje známy príbeh o emauzských učeníkoch (porov. Lk 24, 13 – 35). Hovorí sa v ňom o dvoch Kristových učeníkoch, ktorí deň po sobote, teda na tretí deň po Ježišovej smrti, smutní a ubití opúšťajú Jeruzalem a smerujú do neďalekej dedinky zvanej Emauzy. Počas cesty sa k nim pridáva zmŕtvychvstalý Ježiš, oni ho však nespoznávajú. Vidí ich skleslosť a na základe Písma im vysvetľuje, že Mesiáš musel trpieť a zomrieť, aby dosiahol svoje oslávenie. Potom s nimi vstúpil do domu, posadil sa za stôl, rozlomil a požehnal chlieb. V tú chvíľu ho spoznali, on sa im však stratil z očí a zanechal ich plných úžasu nad rozlomeným chlebom, ktorý sa stal novým znamením jeho prítomnosti. Obidvaja sa ihneď vrátili do Jeruzalema a porozprávali ostatným učeníkom, čo sa im prihodilo.

Oblasť Emauz nikdy nebola presne identifikovaná. Existujú rôzne hypotézy, čo možno chápať aj tak, že Emauzy sú vlastne kdekoľvek: cesta, ktorá k nim vedie, je putovaním každého kresťana, ba dokonca každého človeka. Zmŕtvychvstalý Ježiš sa stáva našim sprievodcom na cestách, aby v našich srdciach znovu rozduchal plameň viery a nádeje a aby pre nás lámal chlieb večného života. V rozhovore učeníkov s neznámym pútnikom osobitne zaráža výraz evanjelistu Lukáša, ktorý vkladá do úst jednému z nich: „My sme dúfali...“ (24, 21). Minulý čas tohto slovesa vyjadruje všetko: verili sme, nasledovali sme, dúfali sme..., teraz sa však všetko skonči-

lo. Aj Ježiš z Nazareta, ktorý sa javil ako prorok mocný v skutkoch i slovách, zlyhal, a my sme sklamaní.

Dráma emauzských učeníkov je akoby zrkadlom situácie, v ktorej sa nachádzajú mnohí dnešní kresťania. Zdá sa, že nádej viery zlyhala. Viera niekedy prechádza krízou v dôsledku negatívnych skúseností, ktoré vyvolávajú dojem, že Pán nás opustil. Táto cesta do Emauz sa však stáva cestou očisťovania a dozrievania našej viery v Boha. Aj dnes môžeme vstúpiť do rozhovoru s Ježišom, načúvajúc jeho slovu. On aj dnes láme pre nás chlieb a v spôsobe chleba nám dáva seba samého. Stretnutie so zmŕtvychvstalým Kristom je tak možné aj dnes a vedie nás k hlbšej, opravdivejšej viere a - ak to tak možno povedať - aj vyskúšanej ohňom veľkonočných udalostí. Je to silná viera, pretože je živá nie ľudskými myšlienkami, ale Božím slovom a jeho reálnou prítomnosťou v Eucharistii.

Táto úžasná evanjeliová stať obsahuje štruktúru svätej omše: v prvej časti počúvanie Božieho slova prostredníctvom Písma, v druhej časti eucharistická liturgia a prijímanie Krista prítomného vo sviatosti jeho tela a krvi. Cirkev sa živí z týchto dvoch stolov a tak sa neustále buduje, zo dňa na deň sa obnovuje vo viere, v nádeji a v láske. Modlime sa, aby na príhovor Panny Márie každý kresťan a každé kresťanské spoločenstvo opäť prežili skúsenosť emauzských učeníkov a tak znovu objavili milosť premieňajúceho stretnutia so zmŕtvychvstalým Pánom.“

RV, -ls-/ snímka RV

Generálna audiencia Benedikta XVI.: Svätý Benedikt z Nursie

Drahí bratia a sestry,
dnes by som chcel hovoriť o sv. Benediktovi, zakladateľovi západného mnišstva a tiež patrónovi môjho pontifikátu. Začnem slovami sv. Gregora Veľkého, ktoré napísal o sv. Benediktovi: „Boží muž, ktorý zažiaril na tejto zemi toľkými zázrakmi, sa nemenej zaskvel výrečnosťou, s akou predkladal svoju náuku“ (II dial. II, 36). Tieto slová napísal veľký pápež v roku 592. Bolo to len 50 rokov po smrti svätého mnícha - bol ešte živo prítomný v pamäti ľudí, no predovšetkým v ním založenom a prekvitajúcom rehoľnom ráde. Sv. Benedikt z Nursie svojím životom a dielom zásadne ovplyvnil

rozvoj európskej vzdelanosti a kultúry. Najdôležitejší prameň o jeho živote predstavuje druhá kniha Dialógov sv. Gregora Veľkého. Nie je to životopis v klasickom zmysle. Podľa vtedajšieho spôsobu myslenia chce autor na príklade konkrétneho človeka - teda sv. Benedikta - ilustrovať výstup na vrchol kontemplácie, ktorý môže uskutočniť len ten, kto sa oddá Bohu. Predkladá nám teda vzor ľudského života ako výstupu na vrchol dokonalosti. Sv. Gregor Veľký hovorí v knihe Dialógov aj o mnohých zázrakoch, ktoré tento svätec vykonal. Ani vtedy mu však nejde iba o opísanie čohosi, čo je podivuhodné, ale chce nimi demonštrovať, ako Boh na-

pomínaním, pomocou, ale aj trestom zasahuje do konkrétnych situácií ľudského života. Chce ukázať, že Boh nie je len vzdialenou hypotézou počiatku sveta, ale že je prítomný v živote človeka, každého človeka.

Vo všeobecnom kontexte doby je táto perspektíva „životopisca“ pochopiteľná: na rozhraní 5. a 6. storočia svet prechádzal hroznou krízou hodnôt a inštitúcií, ktorú spôsobili pád Rímskej ríše, invázia nových národov a úpadok mravov. Tým, že sv. Benedikta predstavil ako „žiarivú hviezdu“, chcel Gregor v tejto ťaživej situácii práve v Ríme naznačiť východisko z „temnej noci dejín“ (porov. Ján Pavol II., *Insegnamenti*, II/1, 1979, s. 1158). Dielo tohto svätca - a predovšetkým jeho rehoľa - sa skutočne ukázali ako nositelia autentického duchovného kvasu, ktorý po stáročia v rozsahu presahujúcom hranice jeho vlasti i jeho doby, premieňal tvár Európy a po páde politickej jednoty vytvorenej Rímskou ríšou podnietil novú duchovnú a kultúrnu jednotu na báze kresťanskej viery, na ktorej sa podieľali všetky národy tohto kontinentu. Práve tak sa zrodila realita, ktorú nazývame Európa.

Narodenie sv. Benedikta sa datuje približne do roku 480. Ako hovorí sv. Gregor, pochádzal „ex provincia Nursiae“, čiže z regiónu Nursia. Jeho dobre situovaní rodičia ho poslali na štúdiá do Ríma. Vo Večnom meste sa však nezdržal dlho. Gregor to vysvetľuje veľmi vierohodne, keď zdôrazňuje, že mladého Benedikta znechutil životný štýl mnohých jeho spolužiakov oddávajúcich sa hýrivému životu, a nechcel upadnúť do rovnakých chýb ako oni. Túžil sa páčiť iba Bohu - soli Deo placere desiderans (II dial., Prol. 1). Benedikt preto ešte pred dokončením svojho štúdia opustil Rím a utiahol sa do samoty medzi vrchy východne od Ríma. Spočiatku žil v dedinke Effide (dnešnom Affile), kde určitý čas žil v „rehoľnej komunite“ mníchov, potom sa stal pustovníkom v neďalekom Subiacu. Tam strávil tri roky úplne sám v jaskyni, ktorá sa od vrcholného stredoveku stala „srdcom“ benediktínskeho kláštora nazývaného *Sacro Speco* - Svätá jaskyňa. Obdobie v Subiacu, obdobie samoty s Bohom, bolo pre Benedikta časom dozrievania. Tu musel znášať a prekonať tri základné pokušenia každého človeka: pokušenie sebakresťanovania a túžby stavať seba do stredu, pokušenie zmyselnosti a napokon pokušenie hnevu a pomsty. Benedikt bol totiž presvedčený, že len po víťazstve nad týmito pokušeniami bude schopný povedať niečo užitočné druhým v núdzi. Keď svoju dušu takto upokojil, bol schopný dokonale kontrolovať poryvy vlastného ja a stať sa tvorcom pokoja vôkol seba. Až potom sa rozhodol založiť prvé vlastné kláštory v údolí Anio blízko Subiaca.

Benedikt v roku 529 Subiaco opustil, aby sa usadil na Monte Cassine. Toto presídlenie niektorí vysvetľovali ako jeho útek pred intrigami miestneho závistlivo kňaza. Pokus o takéto vysvetlenie sa však ukázal málo presvedčivým, lebo Benedikt sa nevrátil, keď kňaz nečakane zomrel (II dial. 8). Toto rozhodnutie je v skutočnosti prejavom jeho vstupu do novej fázy vnú-

torného dozrievania a mníšskej skúsenosti. Podľa Gregora Veľkého mal odchod z odľahlého údolia Anio na Monte Cassine - výšine, ktorá sa vypína nad širokou okolitou planinou a je viditeľná už z diaľky - symbolický význam: skrytý mníšsky život je zmysluplný, no kláštor má v živote Cirkvi a spoločnosti aj verejný účel - má zviditeľňovať vieru ako životnú silu. A skutočne: keď Benedikt 21. marca 547 ukončil svoj pozemský život, zanechal vo svojej Regule a v ním založenej benediktínskej rodine dedičstvo, ktoré počas stáročí prinášalo a dodnes prináša ovocie v celom svete.

V celej druhej knihe Dialógov Gregor opisuje, ako bol život sv. Benedikta ponorený do modlitby, nosného základu jeho existencie. Bez modlitby nejestvuje skúsenosť s Bohom. No Benediktova spiritualita nebola len zvnútorňovanie mimo reality. V nepokojoch a zmätkoch svojej doby žil stále pred Božím zrakom, a práve preto nikdy nestratil zo zreteľa povinnosti každodenného života, ani človeka s jeho konkrétnymi potrebami. Hľadiac na Boha pochopil realitu človeka a jeho poslanie. Vo svojej Regule označil mníšsky život za „školu služby Pánovi“ (Prol. 45) a od svojich mníchov žiadal, aby „nič neuprednostňovali pred Božím dielom (teda posvätnými čítaniami a liturgiou hodín)“ (43, 3). Zdôraznil však, že modlitba je v prvom rade aktom počúvania (Prol. 9 - 11), ktoré vzápätí treba premeniť na konkrétnu činnosť. „Pán očakáva, že každý deň odpovieme svojimi skutkami na jeho svätú náuku,“ hovorí (Prol. 35). Život mnícha sa tak stáva plodnou symbiózou činnosti a kontemplácie, „aby bol vo všetkom zvelebený Boh“ (57, 9). Na rozdiel od ľahkej a egocentrickej sebarealizácie, dnes tak často vyzdvihovanej, je prvým a neodhateľným záväzkom učenika sv. Benedikta úprimné hľadanie Boha (58, 7, pričom má ísť cestou lásky, ktorú vytýčil pokorný a poslušný Kristus. Pred ňou nesmie nič uprednostniť (4, 21; 72, 11). Práve takto - v službe druhému - sa stane človekom služby a pokoja. Cvičením sa v poslušnosti, ktorú uskutočňuje viera oživovaná láskou (5, 2), mních nadobúda pokoru (5, 1) - Regula jej venuje celú kapitolu (7). Takto sa človek stáva čoraz podobnejším Kristovi a dosahuje pravú sebarealizáciu ako stvorenie na Boží obraz a podobu.

Poslušnosti učenika musí zodpovedať múdrosť opáta, ktorý v kláštore zaujíma „postavenie Krista“ (2, 2; 63, 13). Jeho osobnosť, ktorá je opísaná predovšetkým v druhej kapitole Reguly a charakterizovaná duchovnou krásou a náročnosťou záväzku, možno považovať za Benediktov autoportrét, lebo, ako píše Gregor Veľký, „svätec nemohol učiť inak, ako žil“ (II dial. II, 36). Opát musí byť zároveň nežným otcom i prísny učiteľom (2, 24), pravým vychovávateľom. Má byť neochvejný k nerestiam, no predovšetkým je povoláný napodobňovať nežnosť Dobrého pastiera (27, 8) a „skôr pomáhať než vládnuť“ (64, 8), „skôr skutkami ako slovami zdôrazňovať všetko, čo je dobré a sväté“ a „ilustrovať božské prikázania svojím príkladom“ (2, 12). Aby bol opát schopný rozhodovať zodpovedne, musí načúvať „radám

spolubratov“ (3, 2), lebo „Boh často práve najmladšiemu zjavuje najlepšie riešenie“ (3, 3). Toto usmernenie robí Regulu napísanú temer pred pätnástimi storočiami, až prekvapivo modernou. Verejne činný človek má byť aj v najmenších oblastiach vždy aj človekom počúvajúcim a učiacim sa od toho, koho počúva.

Sám Benedikt označuje svoju Regulu za „minimum, načrtnuté iba na začiatok“ (73, 8); v skutočnosti však ponúka užitočné usmernenia nielen pre mníchov, ale pre všetkých, ktorí hľadajú vedenie na svojej ceste k Bohu. Pre umiernenosť, ľudskosť a jasné rozlišovanie medzi podstatným a druhotným v duchovnom živote si podnes uchovala inšpirujúcu silu.

Keď Pavol VI. 24. októbra 1964 vyhlásil sv. Benedikta za patróna Európy, vyjadril tým uznanie obdivuhodnému dielu, ktoré tento svätec prostredníctvom svojej rehole vykonal pre formovanie európskej civilizácie a kultúry. Európa po storočí hlboko poznačenom dvoma svetovými vojnami a po páde dvoch veľkých ideológií, ktoré sa ukázali ako tragické utópie, teraz hľadá svoju vlastnú identitu. Na vytvorenie nového a trvajúceho celku istotne potrebuje politické, ekonomické a právne nástroje, ale potrebuje aj etickú a duchovnú obnovu čerpajúcu z kresťanských koreňov tohto kontinentu - inak sa Európa nebude dať zrekonštruovať. Bez tejto životnej miazgy zostane človek vystavený nebezpečenstvu, že podľahne dávnejmu pokušeniu chcieť sa sám zachrániť – čo je utópia, ktorá - ako na to poukázal Ján Pavol II. – v Európe 20. storočia v rozličných podobách spôsobila „bezprecedentný úpadok bolestných dejín ľudstva“ (Insegnamenti, XIII/1, 1990, s. 58). Hľadáme i dnes pravý pokrok načúvaním Regule sv. Benedikta ako svetlu na našej ceste. Tento veľký mních zostáva pravým majstrom, v ktorého škole sa môžeme učiť umeniu žiť pravý humanizmus.

Preložila Mária Spišiaková

Benedikt XVI. vymenoval členov pápežských rád a pomocných biskupov

Vatikán (10. apríla, RV) – Pápež Benedikt XVI. vo štvrtok vymenoval členov pápežských rád, ako aj pomocných biskupov. Za členov Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov vymenoval Svätý Otec biskupov z Talianska, Rumunska, Argentíny a Kórey. Benedikt XVI. tiež vymenoval člena predsedníctva Pápežskej rady pre rodinu, ktorým sa stal titulárny biskup, Mons. Marcelo Sánchez Sorondo. Svätý Otec tiež vymenoval viacerých poradcov Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov a napokon pomocných biskupov USA pre Denver, San Francisco, San Antonio, Little Rock a Des Moines. -sg-

Svätý Otec prijal kardinála Christophu Schönborna

Vatikán (7. apríla, RV) – Pápež Benedikt XVI. prijal v nedeľu 6. apríla na osobnej audiencii viedenského arcibiskupa, kardinála Christophu Schönborna. Kardinál Schönborn totiž slúžil slávnostnú svätú omšu v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne. Ukončil ňou 5-dňový, historicky I. svetový kongres o Božom milosrdenstve, ktorý sa začal 3. apríla v Ríme. Počas 5 dní boli na kongrese početní účastníci z celého sveta. -sg-

Benedikt XVI. si uctil mučeníkov XX. storočia

Vatikán/Taliansko (7. apríla, RV) – Pripomenúť si a uctiť svedkov viery 20. storočia - s týmto zámerom v pondelok Benedikt XVI. navštívil Baziliku sv. Bartolomeja na Tiberskom ostrove v Ríme a predsedal v nej liturgii slova. Svätého Otca v bazilike privítal vikár rímskej diecézy kardinál Camillo Ruini a zástupcovia Komunity sv. Egídia, ktorá sa od roku 1993 stará práve o túto baziliku.

Vo svojej homilii pápež Benedikt XVI. upriamil pozornosť na všetkých kresťanských mučeníkov 20. storočia, najmä na tých, ktorí sa stali obeťami totalitných systémov komunizmu a nacizmu, ďalej na kresťanov zavraždených v Amerike, Ázii a Oceánii, či v Španielsku a Mexiku. Svätý Otec sa ďalej zamýšľal nad tým, čo všetkých ich viedlo k obetovaniu svojich vlastných životov za Krista. Bola to láska: „Kristova láska, ktorá týchto všetkých urobila schopnými obetovania sa kvôli nej... V porážke a v pokorení sa tých, ktorí trpia pre Evanjelium, sa prejavuje sila, ktorú tento svet nepozná. Je to sila lásky, bezbrannej a zároveň víťaziacej aj v zdanlivej prehre. Jedine táto sila vzdoruje a poráža smrť... Aj toto 21. storočie bolo hneď od začiatku poznačené násilím a mučením. Keď sú totiž kresťania ozajstným kvasom, svetlom a soľou sveta, stávajú sa – podobne ako Ježiš – obeťami prenasledovania; a – rovnako ako On – sú „znamením, ktorému budú odporovať (Lk 2, 34)“. Bratské spolunažívanie, láska, viera, služba malým a chudobným... tieto všetky prvky, ktorými sa vyznačuje kresťanstvo, totiž niekedy vzbudzujú násilný odpor“.

Nakoniec Svätý Otec všetkých vyzval, aby s úctou hľadeli na svedectvo tých, ktorí nás predišli a s hrdinskou vernosťou vykročili k mučeniu. „Títo všetci akoby vytvárali jeden veľký obraz blahoslavenstiev, žitých až po vyliatie krvi. Takéto vyliatie krvi však hovorí hlasom mocnejším, ako sú minulé rozdelenia“ zakončil Benedikt XVI., použijúc slová, ktoré povedal Boží služobník Ján Pavol II. počas jubilejnej slávnosti za nových mučeníkov v máji v roku 2000. -fr-

Božie milosrdenstvo je kľúčom k dialógu medzi náboženstvami

Vatikán (4. apríla, RV/Zenit) - Znovuobjavenie Božieho milosrdenstva, ktoré podporoval pápež Ján Pavol II., je kľúčom k dialógu medzi náboženstvami – tieto slová povedal dnes v Lateránskej bazilike lyonský arcibiskup kardinál Philippe Barbarin na historicky I. svetovom apoštolskom kongrese o Božom milosrdenstve. Podľa neho milosrdenstvo je „témou primárnej dôležitosti v našom dialógu s inými náboženstvami.“

Kardinál rozobral dôsledky milosrdenstva na vzťahu so židmi keď povedal: „Židia vedia, že si ich Boh vyvolil pre ich schopnosť naplniť misiu: byť služobníkmi Božieho milosrdenstva medzi všetkými národmi. Dôvod tejto voľby nie je pre vlastnosti, ktoré ich odlišujú od ostatných národov, pretože to zostane navždy Božím tajomstvom. Ale táto voľba dáva židom konkrétne miesto a je pre nich veľkým duchovným nárokom.“

V prejave spomenul aj dôležitosť milosrdenstva v dialógu s moslimami. „Potvrďujeme, že myšlienka tolerancie, nepretŕžite používaná v dialógu medzi náboženstvami, veľa neznamená; musíme sa presunúť od tolerancie k vzájomnému rešpektu, a ak nám Pán dá milosť, tak aj k obdivu“ - dodal kardinál. -mz-

Zavraždený iracký kňaz bojoval za medzináboženský dialóg

Vatikán (7. apríla, RV/Zenit) - Benedikt XVI. vyjadril zármutok nad smrťou sýrsko-ortodoxného kňaza Youssefa Adela Abudiho, ktorého v sobotu zabila skupina ozbrojených mužov v jeho dome v bagdadskej štvrti Karrada.

Pápež vyjadril svoju sústrasť sýrsko-ortodoxnému biskupovi Marovi Saveriusovi Jamilovi Hawaovi i rodine otca Adela. Vo svojom liste Svätý Otec ubezpečil miestnu Cirkev o jeho „blízkosti v modlitbe, zverujúcu dušu tohto oddaného služobníka do nekonečného Božieho milosrdenstva“. Svätý Otec zároveň vyzval na modlitby za „tolerantnú spoločnosť v milovanej krajine Irak“.

Dohady o smrti otca Adela sa spájajú s jeho záujmom o dialóg medzi náboženstvami. Kňaz bol riaditeľom integrovanej školy, ktorú navštevovali kresťania i moslimovia oboch pohlaví. Podľa AsiaNews bol na otca Adela vyvíjaný tlak, aby rezignoval na post riaditeľa hrozbami a vydieraním.

Smútok nad udalosťou vyjadril aj bagdadský arcibiskup Jean Benjamin Sleiman. Podľa neho mnohé z výziev Benedikta XVI. za mier v Iraku sú ignorované. „Niektorých nezaujímá názor Svätého otca a tak využívajú všetky spôsoby a nástroje aby umlčali alebo

zjednodušili jeho vyjadrenia“, hovorí arcibiskup a dodáva: „Nepripúšťajú, že tento hlas múdrosti a lásky je pre všetkých, nielen pre kresťanov.“ -mz-

Kardinál Hummes o zasadnutí Pápežskej rady pre rodinu

Vatikán (7. apríla, RV) – Vo Vatikáne sa v sobotu skončilo plenárne zasadnutie Pápežskej rady pre rodinu na tému „Starí rodičia a ich svedectvo a prítomnosť v rodine“. Účastníkom kongresu sa prihovril aj pápež Benedikt XVI., ktorý vyzdvihol veľké bohatstvo starých ľudí a potrebu ich prítomnosti v rodine a v spoločnosti.

Člen Pápežskej rady pre rodinu kardinál Claudio Hummes v rozhovore pre VR povedal: „Počas stretnutia sme hovorili o problémoch, ktorým musia starí rodičia čeliť v tejto novej kultúre, v tejto novej historickej chvíli, v tejto novej skutočnosti, ktorá je charakterizovaná mnohými zmenami v rodinných vzťahoch a v ktorej sa niektorí starí rodičia necítia byť začlenení. Hovorilo sa aj o tom, že starí ľudia predstavujú dnešnej rodine záťaž.“

Kardinál hovoril o rozdieloch v situácii starých ľudí na severe a na juhu sveta: „Myslím si, že sever je charakteristickejšou novou post-modernou kultúrou, pluralitou, relativistickou. Juh planéty je viac nábožensky založený. A to bolo citelné aj počas nášho stretnutia.“ -sg-

Vatikánsky štátny sekretár zaslal list milánskemu arcibiskupovi

Vatikán (8. apríla, RV) – Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone zaslal pri príležitosti Dňa katolíckej univerzity (6. apríla) list arcibiskupovi Milána a predsedovi Inštitútu Giuseppeho Toniola, kardinálovi Dionigimu Tettamanzimu. V liste v úvode spomína ctihodnú Božiu služobníčku Armidu Barelliovú, ktorá žila v rokoch 1882 – 1952 a ktorá sa spolu s otcom Agostinom Gemellim a skupinou ďalších priateľov zaslúžila o vznik inštitútu. Ďalej kardinál pokračuje „len v skutočnej láske k Bohu vyvíera úprimná a stála láskavosť a ochota k problémom človeka a spoločnosti, len v intímnej láske k Bohu sa rodí tá skutočná láska k človeku a k jeho každodennému životu, ktoré nie je poznačené egoistickými pohnútkami.“

V liste ďalej píše, že nie je jednoduché vstúpiť vieru do aktuálneho kontextu dnešného sveta. „Odkaz a svedectvo kresťanov sa musí konfrontovať a komunikovať s mužmi a ženami, ktorí patria k náboženstvám a ideológiám vzdialeným evanjeliu“ – dodal vatikánsky štátny sekretár. -sg-

Medzinárodné stretnutie o charismatickej obnove v Ríme

Taliansko (4. apríla, RV) – V Ríme sa vo štvrtok začala medzinárodné teologicko-pastoračné stretnutie na tému Charizmy a charismatická obnova v Katolíckej cirkvi, ktoré spoluorganizuje aj Pápežská rada pre laikov. V tejto súvislosti hovoril pre Vatikánsky rozhlas predseda rady kardinál Stanislaw Rylko, ktorý predsedal svätej omši pri zahájení stretnutia a odpovedal na otázku, aká je dnešná úloha charismatickej obnovy v duchu Katolíckej cirkvi. Podľa neho je potrebné zdôrazniť, že medzi náboženskými hnutiami a novými spoločenstvami má práve obnova v Duchu Svätom svoje nenahraditeľné miesto, pretože je najrozšírenejším hnutím vo svete a dodal: „Napríklad len v Brazílii má asi 8 miliónov prívržencov. Je to veľká duchovná sila Cirkvi dneška – cirkevne aj čo sa týka jej poslania. Duch Svätý je prítomný v živote Cirkvi aj cez vzácné dary, ktoré nazývame charizmami, ktoré sú tak potrebné pri poslaní Cirkvi.“

Potom dodal, že o charizme sa dá hovoriť v dvoch perspektívach: v duchu poslania Cirkvi a v duchu evanjelizácie. „Boží služobník Ján Pavol II. hovoril veľmi veľa o takzvanej „novej jari“ Ducha na prahu nového milénia“ – dodal kardinál Rylko - a my sme dnes svedkami tejto novej jari a to cez aktívnu prítomnosť v Cirkvi všetkých duchovných hnutí a všetkých nových spoločenstiev.“

-sg-

Františkáni organizujú Tretie zhromaždenie pre chudobných

Taliansko (10. apríla, RV/Fides) - „Chudobní sú v mieniacom sa svete stále“ – to je téma úvah počas Tretieho zhromaždenia pre chudobných, ktorý organizuje rehoľa menších bratov františkánov spolu s mládežou. Jeho cieľom je formovať mladých, hovoriť ich jazykom a zangažovať ich do spoločnosti. Meno pre túto iniciatívu „Zhromaždenie pre chudobných“ je snahou vyjadriť charizmu františkánov a pozvať ľudí uvažovať o svete chudoby. Takisto ponúka široký pohľad na nové formy chudoby, ktoré existujú v modernej spoločnosti.

Stretnutie sa začalo 11. apríla vo farnosti sv. Pavla v Bari úvodom na tému: „Životné štýly.“ Neskôr sa bude hovoriť aj na témy ako: „Pochybné správanie sa mladých“, „Nebezpečná situácia mladých pracujúcich“ a „Imigrácia a emigrácia.“ Záverečný komentár otca Antonia Dell'Olia z národného združenia Pax Christi bude na tému „Ako Cirkev odpovedá chudobe v južných regiónoch, ktoré sa menia?“ „Chceme uvažovať nad tým, ako môžeme vybudovať spoločnosť, založenú na rešpektovaní rozmanitosti, integrácii a zdieľaní skúseností,“ hovoria organizátori, „aby sme povzbudili ostatných

k pochopeniu toho, že na začiatku aktívnej účasti na budovaní lepšej spoločnosti pre všetkých, stoja osobné rozhodnutia.“ Zhromaždenie pre chudobných je prispôsobené mladým, ktorí sú na ceste prehlbovania svojej viery, ale aj pre tých, ktorí sa zaujímajú o pomoc druhým alebo chcú byť dobrovoľníkmi v sociálnej oblasti.

-mz-

V Ríme prebieha seminár o sakrálnom umení

Taliansko (10. apríla, RV/Zenit) - Uvažovať o sakrálnom umení a urobiť z neho interdisciplinárny odbor je dôvodom, pre ktorý Mestská akadémia umení v Ríme usporiadala konferenciu odborníkov z oblasti umenia. Riaditeľ kurzu historik Rodolfo Papa hovorí, že projekt sa začal pred rokom „myšlienkou na miesto, ktoré by privítalo skupinu študentov rôznych odborov sústrediacych sa na otázky umenia, predovšetkým sakrálneho umenia, takže rôzne oblasti odborov by doplnili vzťah medzi sebou v zmysle 'spoločného miesta', kde sa o umení môže uvažovať v celom jeho rozmere a hĺbke.“

Konferencia podľa Papu vyjadruje „potrebu zdieľať poznanie, ktoré je základom pre spracovanie predstáv o umení.“ Súčasťou konferencie sú aj verejné prednášky. Riaditeľ kurzu to vysvetľuje tým, že „umenie vo svojej podstate potrebuje umelcov, ale taktiež potrebuje ľudí a spotrebiteľov, ktorí si ho žiadajú, to znamená ľudí, ktorí ho majú radi a majú z neho potešenie, ktorí vedia, ako ho žiadať, rozumieť mu a oceniť ho“.

-mz-

V Španielsku predstavili nový katechizmus pre deti

Španielsko (10. apríla, RV/Fides) - Biskup Javier Salinas Viñals z Tortosy, podpredseda Výboru biskupov pre vzdelanie a katechézu pri Konferencii biskupov Španielska, predstavil tento týždeň katechetickú príručku „Ježiš je Pán“ určenú deťom od 6 do 10 rokov, ktoré sa pripravujú na prvé sväté prijímanie. V liste adresovanom deťom biskup napísal, že je to „viac ako kniha; je to poklad, pretože obsahuje dobré správy, že svätá matka Cirkev nás učí.“ Deťom tiež pripomenul, že „naša viera je dar, ktorý sme dostali dňom krstu a ako semienko je zasadená do našich srdiec a rozvíja sa v priebehu našich životov.“ Katechizmus preto podľa biskupa bude pomáhať „spoznať a žiť túto vieru, ktorá bude posilnená sviatosťou birmovania a bude rásť napájaná a živovaná Eucharistiou.“ Príručka „Ježiš je Pán“ je katechetickým textom a má rovnaký cieľ ako samotný katechizmus: stretnúť sa s Kristom. Je v nej 44 tém a aj jej grafický dizajn je zhotovený tak, aby čo najviac vyšiel v ústrety deťom.

-mz-

Nový internetový portál pre mladých pútnikov

Austrália (4. apríla, RV/Zenit) - Pútnici, ktorí sa zúčastnia na Svetových dňoch mládeže v Sydney majú k dispozícii nový internetový portál. Na stránke www.faithtrip.net, ktorú spustili v pondelok na odporúčanie Konferencie biskupov Austrálie sú k dispozícii

všetky informácie o svetových dňoch. Koncept portálu je podobný stránkam facebook alebo myspace, ktoré mladí poznajú a cieľom projektu je využiť technológie na lepšiu službu viery. K dispozícii sú tiež na stránke osobné blogy, fóra, videá, hudba, svedectvá a správy – všetko z podtónom viery. Stránku spravuje 20 – ročný profesionálny animátor Joseph Davies, ktorý povedal, že je vytvorená tak, aby dala jasný odkaz a ponúkla cestu k rozvoju nášho ponímania viery a hodnôt prostredníctvom príležitosti k dialógu. -mz-

Svetové dni mládeže stále potrebujú ďalších dobrovoľníkov

Austrália (9. apríla, RV/Fides) - Organizačný výbor Svetových dní mládeže v Sydney stále potrebuje viac ako 4-tisíc dobrovoľníkov na zabezpečenie priebehu tohto podujatia. Usporiadatelia apelujú na „zmysel pre službu a darovanie sa bližným, pre lásku k Bohu a k našim bratom“. Celá udalosť si vyžaduje takmer 8-tisíc dobrovoľníkov, ktorí budú zabezpečovať rozdeľovanie jedla, tlmočiť a dohliadať na ubytovanie pútnikov. V súčasnosti má organizačný výbor k dispozícii 4-tisíc dobrovoľníkov; väčšina z nich sú Austrálčania, predsa však žiadajú mladých i starších z celého sveta, aby prišli pomôcť.

Na nedávnej slávnosti v katedrále v Sydney predstavili uniformy dobrovoľníkov, ktoré budú nosiť počas Svetových dní mládeže: červené, modré a biele polokošele a ľahké bundy v červenej a žltej farbe. Biskup Anthony Fisher, ktorý má na starosti organizáciu podujatia, povzbudil dobrovoľníkov „prihlásiť sa, aby si zaistili, že budú súčasťou niečoho veľkého, niečoho nádherného pre Boha“. Organizátori sú presvedčení, že v priebehu zostávajúcich troch mesiacoch nájdu dostatočné množstvo

ľudí. V súčasnosti už 700 kňazov potvrdilo, že budú k dispozícii pre vysluhovanie sviatosti zmierenia v priebehu celého týždňa. -mz-

Španielsky biskup o podporovaní materstva

Španielsko (7. apríla, RV/Sir) - „V dnešných časoch miliardy žien zažívajú frustráciu z materstva“, tvrdí španielsky biskup Adolfo Gonzalez Montes v nedeľnom pastierskom liste a pokračuje: „Materstvo je ohrozené: v severných krajinách ho ohrozuje pôžitkárske sebestvo, v južných krajinách hlad kombinovaný s kontrolou populácie. Toto všetko ničí materstvo a môže spôsobiť vyhubenie celých populácií.“ Podľa neho ochrana zdravia matky „nemôže byť ospravedlnením pre kontrolu pôrodnosti, ktorá skrýva nedostatok sociálnej spravodlivosti v rozdeľovaní bohatstva“. Biskup dodáva, že materstvo „nie je len záujmom žien, ale aj právom a povinnosťou otcov; je úlohou a povolaním pre oboch“. „Takže,“ uzatvára biskup, „sociálna náuka Cirkvi je vo všetkých smeroch v záujme osobnej a spoločenskej podpory žien, a takisto podporuje väčšie zaangažovanie otcov v materstve“. -mz-

Španielski biskupi požívajú veriacich k finančnej podpore Cirkvi

Španielsko (9. apríla, RV/SIR) - Konferencia biskupov Španielska spustila tento mesiac novú kampaň na podporu Cirkvi. Od tohto roka totiž jej finančná podpora v krajine závisí iba na katolíkoch a tých, ktorí oceňujú jej prácu. Biskupi preto obnovili webovú stránku www.portantos.es, ktorá prináša projekt takejto podpory a požívajú veriacich vyplniť formuláre na vrátenie daní, aby tieto peniaze mohli byť použité pre cirkevné aktivity. Stránka takisto obsahuje aj svedectvá tých, ktorí zasvätili svoje životy práci pre Katolícku cirkev.

Okrem toho do farností v celom Španielsku pošlú biskupi 600-tisíc výtlačkov brožúrok nazvaných „Xtantos“. Na ich stránkach veriaci nájdu správy, články, rozhovory a oznamy o finančnom podporovaní Cirkvi. V súčasnosti sa Cirkev v Španielsku stará o 1,4 milióna detí, ktoré navštevujú jej vzdelávacie centrá. Jej služby využíva aj 200-tisíc imigrantov, väzni zo 77 španielskych väzníc, viac ako 25-tisíc sirôt a 57-tisíc starých ľudí. Nedeľné sväté omše pravidelne navštevuje osem miliónov Španielov. -mz-

Stály pozorovateľ Svätej stolice pri OSN hovoril o probléme migrácie

USA (10. apríla, RV) - Tento týždeň sa v New Yorku konalo 41. zasadnutie Komisie pre obyvateľstvo a rozvoj pri OSN. Na stretnutí, ktoré sa zaoberalo urbanizáciou, vnútornou migráciou a rozvojom, vystúpil so svojím prejavom aj stály pozorovateľ Svätej stolice pri OSN arcibiskup Celestino Migliore.

Vo svojom prejave sa zameril na nové výzvy, ktoré prináša súčasný rozvoj miest. V úvode vydvihol fakt, že „po prvý raz v histórii počet mestských obyvateľov preyšuje počet obyvateľov na vidieku“. Podľa arcibiskupa by sme však pozornosť nemali zameriavať iba na ekonomický rozvoj, ktorý s tým súvisí, ale zamyslieť sa tiež nad dôvodmi migrácie do miest, nad obetami, ktoré ľudia prinášajú i nad úzkosťou a nádejou, ktoré ich pri tom sprevádzajú. Arcibiskup Migliore dodal: „Migrácia je veľkým tlakom, pretože prisťahovalci zanechávajú svoje rodiny a priateľov, svoje sociálne, kultúrne i duchovné väzby. Jedným z najnaliehavejších a najbolestivejších dôsledkov prudkej urbanizácie je narastajúci počet ľudí žijúcich v chudobných mestských štvrtiach.“ Politici a verejní predstavitelia by podľa neho mali záujmy týchto ľudí zaradiť medzi svoje priority.

V závere svojho prejavu sa arcibiskup Migliore vyjadril, že „Svätá stolica a jej inštitúcie sa budú angažovať pri zastupovaní záujmov všetkých prisťahovalcov a v hľadaní spôsobov, ako spolupracovať so všetkými na zabezpečení rovnováhy medzi záujmami štátu a záujmami ľudských bytostí“. -mz-

Caritas Internationalis pomáha v Somálsku

Somálsko (9. apríla, RV/CNS) – V somálskom mestečku Baidoa sa každé ráno zhromažďujú pred charitatívnym zdravotníckym zariadením veľké množstvá ľudí. Mesto poznačilo sucho, vypuknutie cholery a aj 20 rokov násilia medzi súperiacimi klanmi a ozbrojenými oddielmi. Pacienti čakajú celú noc, aby sa dostali do ambulancie, nie vždy sú však ošetrení všetci. Hawo Adanová, 28-ročná matka štyroch detí, prišla do centra so svojím dieťaťom trpiacim chorobou známou ako čierna horúčka. Túto často smrteľnú chorobu prenášajú malé komáre. „Vážne sucho spustošilo našu krajinu, takže doma nemáme žiadne jedlo. Ale viem, že na tejto klinike, aj keď liečenie môjho dieťaťa trvá mesiac, dostanem po celý čas jedlo,“ hovorí Hawo

Adanová. Centrum prevádzkuje miestna pobočka organizácie Caritas Internationalis, ktorá združuje 162 charitatívnych katolíckych organizácií, poskytujúcich pomoc. Jej pracovníci pôsobia vo viac ako 200 krajinách na celom svete. -mz-

Biskupi z Argentíny a Chile o probléme migrácie

Chile (9. apríla, RV/Fides) - Patagónski biskupi z Argentíny a Chile sa začiatkom apríla stretli vo Valdivii v Chile v súvislosti s ďalšími výzvami v ich pastoračnej činnosti. Hovorili najmä o probléme migrácie tamojšieho obyvateľstva. V závere stretnutia navrhli ďalšie pastoračné aktivity ako napríklad posilnenie už existujúcich pastoračných komisií pre migráciu a založenie nových tam, kde chýbajú; podnecovanie a vzdelávanie zasvätených i laických pracovníkov v pastoračnej činnosti; podporu celkového ľudského rozvoja medzi prisťahovalcami, podporu evanjelizácie medzi nimi ako aj ponuku katechéz a duchovných cvičení, aby sa aj oni mohli stať učeníkmi a misionármi Ježiša Krista. Biskupi vyjadrili svoju túžbu sprevádzať pôvodných obyvateľov v posilňovaní vlastnej identity a vlastných inštitúcií, v ochrane územia, v bilingválnom medzikultúrnom vzdelávaní a v obrane ich práv. -mz-

Moslimskí konvertiti na kresťanstvo čelia ťažkostiam

Francúzsko (8. apríla, RV/Zenit) - Približne 150 až 200 moslimov konvertuje každý rok vo Francúzsku na katolícku vieru; mnohí z nich sú deti zo zmiešaných manželstiev. Podľa francúzskeho denníka Le Monde sa o tejto téme v posledných rokoch hovorilo málo. V súčasnosti je však podľa Cirkvi náboženská sloboda nevyhnutná.

V diecéze Evry biskupa Michela Dubosta pokrstia každoročne asi tucet moslimov. Le Monde konštatuje, že situácia moslimov obrátených na katolíkov je zúfalá. Väčšina z nich čelí nepochopeniu okolia a ostatní im vyčítajú, že „popreli svoju kultúru.“ Niektorí dokonca taja svoju konverziu pred príbuznými. Narastajúci počet obrátených z islamu na kresťanstvo však nepresahuje počet tých, ktorí sa rozhodli konvertovať na islam. V auguste 2006 francúzsky denník La Croix informoval, že vo Francúzsku každoročne konvertuje na islam 3 600 ľudí. -mz-

Dom Božieho milosrdenstva je odpoveď Cirkvi na sociálne otázky

„Boh je neustále prítomný tam, kde je citlivé ľudské srdce“, pripomenul počas otvorenia Domu Božieho milosrdenstva v Banskej Bystrici dňa 6. apríla 2008 diecézny biskup Rudolf Baláž. Slávnostným otvorením a požehnaním tohto sociálno-zdravotníckeho komplexu zrealizovalo banskobystrické rímskokatolícke biskupstvo po dvoch rokoch prác jeden z najväčších záverov diecéznej synody, ktorú počas návštevy v Banskej Bystrici v roku 2003 otvoril Ján Pavol II.

Bielu pásku pred vchodom do Domu Božieho milosrdenstva diecézny biskup prestrihol o tretej hodine popoludní a na slávnosti privítal prešovského arcibiskupa Jána Babjaka, SJ, desiatky kňazov a všetkých, ktorí aktívnym spôsobom prispeli k tvorbe sociálneho projektu. Biskup Rudolf Baláž počas slávnostnej svätej omše verejne posvätil nový farský kostol Božieho milosrdenstva pre banskobystrickú mestskú štvrť Belveder a spravovaním farnosti poveril prvého farského administrátora Radoslava Bujdoša.

„Toto zariadenie bude domovom mnohých, ktorí potrebujú ľudský súcit,“ povedal v homílii biskup Baláž a upozornil, že je k dispozícii pre núdznych bez rozdielu ich vierovyznania.

Sociálno-zdravotnícky komplex tvorí hospic, dom dôchodcov, dom sociálnych služieb a materská škola. Vznik týchto zariadení je odpoveďou cirkvi na aktuálne sociálne otázky. „Cirkev,“ podľa slov biskupa, „nemá byť bohatou, ale má byť stále v službe pre integrálne dobro človeka.“ Hospic v Dome Božieho milosrdenstva je prvým zariadením svojho druhu v celom Banskobystrickom regióne. Bude poskytovať paliatívnu starostlivosť 16 klientom, pričom personál bude venovať pozornosť aj ich rodinným príslušníkom. „Eutanázia nie je pre nás riešením ani poukazovanou cestou,“ zdôraznil pri odovzdávaní zariadenia riaditeľ banskobystrického biskupského úradu Mons. Vladimír Farkaš.

Počas slávnostnej svätej omše sa biskup Rudolf Baláž zastavil pri slovách proroka Ezdráša, ktorý vyzval ľud k obnove zmluvy s Bohom a zachovávaní Božích zákonov. „Po mnohých etapách ateizácie aj Slováci potrebujú hľadať orientáciu a zodpovedne na Božích základoch budovať pevnú stavbu spoločenského života,“ pokračoval diecézny biskup a pripomenul, že nad vládou zákona má stáť porozumenie, citlivosť a súcit so starými a chorými. Pripomenul, že nestačí budovať sociálny štát bez citlivého svedomia.

Biskup Rudolf Baláž sa poďakoval všetkým, ktorí sa na tvorbe Domu Božieho milosrdenstva podieľali. Banskobystrický biskup menovite pozdravil zástupcov mesta Banská Bystrica. Primátorovi, viceprimátorovi a predsedovi Banskobystrického samosprávneho kraja zároveň poďakoval za ústretový prístup. Ocenil spoluprácu Cirkvi a mesta, ktorá má spoločný cieľ, „aby sme pomohli odstraňovať biedu, v ktorej sa človek stráca ako anonym.“ Zariadenia sociálneho a zdravotníckeho komplexu prijímajú klientov v týchto dňoch, keď od kompetentných inštitúcií prevezmú všetku potrebnú dokumentáciu. Prvá riaditeľka sociálneho a zdravotníckeho komplexu DOM Božieho milosrdenstva, Terézia Štupáková, stojí na čele 43 členného kolektívu, ktorý bude v sociálnom a zdravotníckom komplexe klientom poskytovať odbornú službu a citlivú ľudskú prítomnosť.

Zuzana Juhaniaková
snímka Jozef Kováčik

Biskup Tomáš Galis oficiálne navštívil Nitru

Žilinský diecézny biskup Mons. Tomáš Galis spolu s generálnym vikárom, kancelárom kúrie a diecéznym ekonómom Žilinskej diecézy prvýkrát po rozdelení diecéz oficiálne navštívili v pondelok 7. apríla nitrianskeho diecézneho biskupa Mons. Viliama Judáka a jeho najbližších spolupracovníkov. Význam návštevy je zrejmý zo skutočnosti, že deväť z desiatich dekanátov Žilinskej diecézy k nej bolo pričlenených z doterajšej Nitrianskej diecézy. V srdečnej atmosfére prerokovali a doriešili všetky otázky, ktoré bolo potrebné upresniť po novom územnom usporiadaní diecéz.

Mons. Tomáš Galis so spolupracovníkmi potom navštívili emeritného nitrianskeho biskupa, kardinála Jána Chryzostoma Korca. Kardinál Korec vo veľmi priateľskom neformálnom stretnutí povedal, že sa denne modlí za Božie požehnanie pre diecézy, ktoré prešli zmenami a za „novú jednotu v nových podmienkach“, čím vyjadril túžbu po tom, aby sa v novousporiadaných diecézach, čím skôr vytvorili najmä súdržné kňazské spoločenstvá.

Ladislav Stromček

Zomrel biskup Mons. Peter Dubovský SJ

Dňa 10. apríla 2008 o 18 hodine v Senioráte Spoločenosti Ježišovej v Ivanke pri Dunaji zomrel emeritný biskup Mons. Peter Dubovský SJ.

Mons. Peter Dubovský sa narodil 28.6.1921 v Rakoviciach, okr. Piešťany. Ľudovú školu navštevoval v rodisku, meštiansku školu vo Vrbovom, r. 1935 začal študovať na gymnáziu v Trnave, pokračoval v Ružomberku a zmaturoval r. 1944 na gymnáziu v Kláštore pod Znievom. Vstúpil do Spoločnosti Ježišovej a r. 1947 začal študovať teológiu a filozofiu na vysokej škole v Brne.

Za kňaza ho tajne vysvätili r. 1950, biskupskú vysviacku prijal r. 1961 tiež tajne z rúk Dominika Kaľatu. r. 1950 ho internovali v koncentračnom tábore v Podolínci, odtiaľ ho povolali na základnú vojenskú službu a ako vojak pracoval v tzv. PTP. V roku 1962 ho v procese s príslušníkmi reholí odsúdili a väznili do r. 1967.

V r. 1969 prešiel do pastorácie. R. 1991 ho vymenovali za pomocného biskupa a r. 1993 za generálneho vikára Banskobystrickej diecézy.

V r. 1991-1999 zastával funkciu predsedu Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Pedagogicky pôsobil na teologickej fakulte Trnavskej univerzity a na Teologickom inštitúte v Banskej Bystrici - Badíne. V posledných rokoch žil v Senioráte Spoločenosti Ježišovej v Ivanke pri Dunaji.

Subkomisia pre bioetiku rokovala o aktuálnych problémoch

Pod vedením svojho predsedu Mons. Františka Tondru sa zišla na pravidelnom rokovaní v Bratislave 5. apríla Teologická komisia - Subkomisia pre bioetiku Konferencie biskupov Slovenska (TK SpB KBS). Hlavným bodom rokovania boli aktuálne otázky bioetiky. Mons. Tondra informoval o stretnutí s ministrom zdravotníctva SR Ivanom Valentovičom 30. marca 2008, na ktorom jasne vyjadril stanovisko Katolíckej cirkvi k návrhu zákona Národný program ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia (NPO-SARZ). Stanovisko Cirkvi je, že neprihádza s kozmetickými úpravami zákona, ale zákon ako taký je pre ňu neprijateľný. Predložil konkrétne odborné výhrady k zákonu, ktoré vypracovali tak odborníci z oblasti medicíny ako i teológie. TK SpB KBS sa zaoberala aj otázkou reklamnej kampane o očkovaní proti rakovine krčku maternice a zaujala k nej na základe odbornej diskusie a predložených argumentov

postoj, že ide o zavádzajúcu reklamu, pretože neinformuje o reálnej cene vakcinácie a o tom, že nejde o prevenciu.

Daniel Dian

Vláda prijala návrh zákona obmedzujúci dobrovoľníctvo na Slovensku

V marci schválila vláda SR návrh zákona o podpore práce s mládežou, ktorý uvažuje obmedzenia najmä na mládežnícke dobrovoľníctvo. Navrhovateľ zákona, Ministerstvo školstva, neakceptoval hlasy zo strany detských a mládežníckych organizácií požadujúcich úpravy pripravovaného zákona.

„Návrh zákona uvažuje na dobrovoľníckej organizácii byrokratické postupy a neúnosné finančné náklady, pričom jasne nevymedzuje základné pojmy a nerieši problémy dobrovoľníckeho sektora,“ uvádza Alžbeta Mračková, projektová manažérka občianskeho združenia C.A.R.D.O, ktoré sa venuje rozvoju dobrovoľníctva na Slovensku. Spolu so svojimi partnerskými organizáciami a tímom právnikov z 1. slovenského neziskového servisného centra vidia v zákone niekoľko hrozieb.

Zákon nerieši otázky, ktoré dobrovoľnícky sektor naozaj trápia, ako je napr. zarátanie času výkonu dobrovoľníckej služby do odpracovaných rokov na účely dôchodkového zabezpečenia. Okrem toho nedovoľuje mladým občanom do 30 rokov, ktorí nie sú občanmi EÚ a sú zamestnaní alebo zárobkovo činní, aby pôsobili zároveň ako dobrovoľníci v slovenských organizáciách. Od dobrovoľníkov zákon vyžaduje výpis z registra trestov, od organizácií povinnosť spísania dohody s dobrovoľníkom, pričom povinnosťou organizácií je poskytovať vreckové, náhradu cestovného a platenie poistného, čo si mnohé organizácie v súčasnosti nemôžu dovoliť.

„Dobrovoľnícke organizácie potrebujú najmä jasnú definíciu dobrovoľníckej služby. Zákon však operuje pojmami ako je práca alebo týždenný pracovný čas, namiesto definovania dobrovoľníckej činnosti, ktorá sa na rozdiel od pracovnoprávneho vzťahu vykonáva slobodne a bez nároku na odmenu,“ vysvetľuje Mračková a dodáva: „Vnímame potrebu právnej úpravy dobrovoľníctva, a to nielen mládežníckeho dobrovoľníctva, keďže dobrovoľničiť môže každý. Intenzívne o nej diskutujeme s dobrovoľníckymi organizáciami, ale aj právnymi expertmi. Takáto právna úprava však nebude mať za cieľ dobrovoľníctvo regulovať, ale podporovať. Naopak súčasný návrh zákona o podpore práce s mládežou mladých dobrovoľníkov a organizácie na Slovensku demotivuje a odradí.“

Alžbeta Mračková

Profesor Manns z Jeruzalema prednášal na slovenských teologických fakultách

Profesor Nového zákona a judaizmu na Fakulte biblických vied a archeológie v Jeruzaleme Frédéric Manns v dňoch od 4. do 9. apríla prednášal na slovenských teologických fakultách.

V sobotu 5. apríla prednášal v Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského v Badíne na tému: „Synoda biskupov o Božom slove v živote a poslaní Cirkvi“. V prednáške zdôraznil dôležitosť štúdia a poznania Svätého písma pre cirkevné spoločenstvo ako celok, a význam Synody biskupov o Božom slove, ktorá by sa mala konať v októbri. Prof. Manns vo svojej prednáške povzbudil seminaristov k neustálemu poznávaniu Písma. Božie slovo viackrát prirovnal k prameňu, „z ktorého máme čerpať“, k pokrmu, ktorým sa máme sýtiť.“ Písmo je slovo, ktoré zostupuje z neba.

Po prednáške sa v aule teologického inštitútu rozvíjajú diskusia, počas ktorej profesor odpovedal na otázky týkajúce sa vzťahu a prístupu k Svätému písmu a otázky o jeho osobných skúsenostiach zo života a pôsobenia v Jeruzaleme.

V pondelok 7. apríla 2008 sa prof. Manns zastavil na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove s prednáškou na tému Za teológiou Písma. Vo svojej prednáške okrem iného zdôraznil aj to, že Boh hovoril stáročia cez prorokov. Starý zákon je vlastne, podľa jeho slov, jedno dlhé slovo. Jediné slovo, ktoré obsahuje slová celej Biblie – Boh je láska. Tak Sväté písmo nie je čiastočne Božie, a čiastočne ľudské. Tieto dve stránky sa prelínajú.

„Teológovia dnes nemyslia na inšpiráciu. Pri interpretácii hovoria o hermeneutike. Ale na inšpiráciu dnes nemôžeme zabudnúť. Ten, čo vysvetľuje Písmo, musí zostať sluhom,“ povedal prof. Manns. Aj preto tradícia hovorí, že Mojžiš bol najpokornejším človekom, ktorého nosila táto zem. Celý život zostal sluhom. „Bez Božieho slova je Cirkev iba ľudskou inštitúciou,“ dodal prof. Manns a ako profesor Fakulty biblických vied a archeológie PAA v Jeruzaleme ďalej nezabudol podotknúť: „U Izraelitov platí, že každý, skôr ako vykoná, počúva. Toto slovo týmto spôsobom uskutočňuje židovský národ. Preto sa prirovnáva k jablku, ktoré najskôr kvitne a až potom dáva plody.“

V závere prednášky prirovnal Sväté písmo k lieku. Človek je zranený hriechom a potrebuje liek – Písmo. Študentov Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v následnej diskusii najviac zaujímal medzináboženský dialóg medzi judaizmom a kresťanstvom a možnosti jeho rozvíjania.

8. apríla 2008 prezentoval v aule kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule – Spišskom

Podhradí prednášky na tému: Príprava na synodu biskupov o Božom slove v živote a poslaní Cirkvi. V druhej prednáške sa zaoberal teológiou Svätého písma.

Vo svojej prednáške sa upriamil na ciele a pastoračné stimuly vo veci

Svätého písma, ktoré ma riešiť pripravovaná synoda biskupov o Svätom písmu. Zhodnotil prínos konštitúcie II. vatikánskeho koncilu Dei Verbum a uskutočňovanie záverov tejto konštitúcie v súčasnosti. Okrem iného vo svojich prednáškach povzbudil k horlivej lektúre Svätého písma aj formou Lectio divina, ktoré sa na našom Teologickom inštitúte ujalo a praktizuje sa každý týždeň.

Seminaristov poučil o tom, že „treba objaviť biblické korene nových kresťansko-katolíckych spiritualít,“ vyzval k hľadaniu „toho istého Ducha, ktorý inšpiroval svätopiscov,“ a pripomenul dôležitú skutočnosť: „Sväté písmo je pokrmom všetkých ľudí, a preto sa naučte priňašať ho aj ostatným ľuďom.“

Vysvetlil rôzne symboly Božieho slova, napr. Božie slovo ako dvojsečný meč: „Každému z nás bolo dané Božie slovo ako meč, aby sme s ním zvädzali boje. Kresťan musí bojovať proti zlu. Preto nám Boh dal meč Božieho slova, ktorý presekne aj to najhoršie zlo.“

Na záver nás vyzval, aby sme prijali „mlieko Slova ukryté vo Svätom písmu, ktoré nás jediné môže urobiť duchovne zrelými.“

Po obede sa stretol so spišským sídelným biskupom a predsedom KBS Mons. Františkom Tondrom.

Po tomto stretnutí ešte vyhovel prosbe seminaristov a zúčastnil sa neformálneho stretnutia v spoločenskej miestnosti seminára, kde odpovedal na rôzne otázky zo strany bohoslovcov.

Profesor Manns pricestoval na Slovensko na pozvanie prof. Antona Tyrola a Dr. Františka Trstenskeho, ktorí prednášajú bibliku na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule.

Prof. Frédéric Manns OFM (1942) pochádza z Francúzska, v roku 1964 získal diplom z klasickej literatúry v Lyone, 1974 doktorát z teológie na SBF Jeruzalem, 1988 doktorát z biblických vied na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. 1996-2001 bol riaditeľom SBF Jeruzalem. Od roku 1984 riadny profesor exegézy Nového zákona a starovekej židovskej literatúry.

Peter Lupták, Andrea Čusová, Vladimír Fedorek
snímka Andrea Čusová

Maďarsky hovoriaci veriaci v Banskobystrickej diecéze majú biskupského vikára

Diecézny biskup Rudolf Baláž dňa 10. apríla 2008 menoval Jozefa Mahulányiho, biskupského vikára pre veriacich hovoriacich po maďarsky. Biskup Baláž voľbu vikára pre maďarsky hovoriacich veriacich v Banskobystrickej diecéze dôkladne zvažoval a vypočul si názory kléru. Biskupského vikára Jozefa Mahulányiho predstavil zhromaždeným kňazom reorganizovanej Banskobystrickej diecézy počas celodiecéznych rekolekcií v kňazskom seminári v Badíne.

Biskupský vikár Jozef Mahulányi v súčasnosti pôsobí ako dekan v Šahách. Narodil sa 6. októbra 1966 v Štúrove. Kňazskú vysviacku prijal 17. júna 1990 a jeho prvým pôsobiskom sa stali Šahy. Neskôr pôsobil aj v Plášťovciach a Vrakúni. Od roku 2005 bol farárom v Šahách. **Zuzana Juhaniaková**

Bratislavský eparcha Mons. Peter Rusnák udelil katechumenom iniciačné sviatosti

V sobota 5. apríla o 11:00 hod. udelil bratislavský eparcha, vладыka Peter Rusnák v katedrále Povýšenia svätého kríža tri iniciačné sviatosti (krst, myropomazanie a Eucharistiu) dvom novorodeniakom – katechumenom Lee Sofii a Hane Pilar z gréckokatolíckej farnosti Povýšenia svätého kríža v Bratislave.

Tieto tri sviatosti tvoria základy celého kresťanského života. Podľa východnej tradície biskup udelí krst trojitým ponorením do vody, čím sa naznačuje odumretie hriechu a vstup do života Najsvätejšej Trojice, a to pripodobnením Kristovmu paschálnemu tajomstvu.

Vo Východných cirkvách sa bezprostredne po krste udeľuje sviatosť myropomazania (birmovania) a po nej nasleduje účasť na Eucharistii. Táto tradícia zvyrazňuje jednotu troch sviatostí uvádzania do kresťanského života. **Stanislav Gábor**

Na návšteve v Bruseli slovenskí biskupi a kňazi

Pod vedením Mons. Tomáša Galisa, Mons. Viliama Judáka a Mons. Štefana Sečku sa na pracovnej návšteve v Bruseli zúčastnilo 47 kňazov zo spišskej, žilinskej a banskobystrickej diecézy. Hlavnou témou stretnutia s členom Európskej komisie Jánom Figelom, ktoré sa

uskutočnilo 8. apríla bol dialóg občianskej spoločnosti a náboženských zoskupení v Európskej únii. Biskupov a kňazov zo Slovenska tiež prijal diecézny biskup Luc Van Looy v meste Gent, kde preberali otázky života Cirkvi vo svojich diecézach. Návštevu v Gente zakončili stretnutím s honorárnym konzulom SR v Antverpách Gunnarom Riebsom a prehliadkou katedrály. Vo večerných hodinách biskupi a kňazi slávil sv. omšu pri Slovenskej katolíckej misii v Bruseli. Mons. Viliam Judák udelil dvom katechumenom iniciačné sviatosti. Po omši sa biskupi stretli s členmi miestnej slovenskej farnosti.

Vo štvrtok biskupi a kňazi zavítajú do Európskeho parlamentu, kde kde sa stretnú s europoslancom Miroslavom Mikolášikom, ktorý ich do Bruselu pozval. Rozhovory budú zamerané na otázky bioetiky a kresťanských koreňov európskeho spoluzitia. Po spoločnom obede sa delegácia presunie do COMECE, kde budú prijatí Štefanom Luntem, ktorý prítomným predstaví prácu tejto cirkevnej inštitúcie v prostredí európskej politiky. Návšteva v Belgicku zakončili sv. omšou v Chapelle de la Resurrection. **Lubomír Fabčín**

Prehliadka mládežníckych zborov v Michalovciach

V Nedeľu o myronosičkách (6. apríla) sa v Michalovciach uskutočnil 3. ročník prehliadky gréckokatolíckych detských a mládežníckych zborov michalovského protopresbyterátu. Podujatie otvoril vладыka Milan Chatur, košický eparcha, ktorý prirovnal nadšených mládežníkov k ženám-myronosičkám, ohlasujúcim zvesť o Kristovom vzkriesení. Celkovo na podujatí vystúpilo osem zborov. V pestrom repertoári sa striedali piesne s najmä paschálnou tematikou. Nechýbali ani piesne v rómčine, ktoré prezentoval zbor Božie bábätká z Pozdišoviec. Preplnená sála mladých interpretov s rodičmi vytvorili pravú rodinnú atmosféru, ktorú umocnila hudba na oslavu vzkrieseného Pána a potešenie prítomných. **Michal Hospodár**

Svätá omša za pedagógov v Považskej Bystrici

Pri príležitosti dňa učiteľov a dňa katolíckych učiteľov a vzhľadom na náročnosť učiteľského povolania bola 6. apríla už tretíkrát v kostole sv. Heleny v Považskej Bystrici obetovaná svätá omša za pedagógov a pracovníkov v školstve. Sv. omšu celebroidal špirituál Katolíckej univerzity v Ružomberku Jozef Žvanda. **Tomáš Kuták**

Na Púti zrelosti uvažovali nad témou Zrelosť muža – zrelosť ženy

V dňoch 3. – 6. apríla sa vo Vysokej nad Uhom, rodisku Anky Kolesárovej, stretli mladí nad 23 rokov, aby na 3. Púti zrelosti načerpali nových síl a uvažovali nad témou Zrelosť muža – zrelosť ženy. Témy prednášok o základných čnostiach, citovej nezrelosti človeka a o dozrievaní v Kristovi krok za krokom dopomáhali k uvedomovaniu si vlastnej nezrelosti a načrtávali cestu, po ktorej je nutné kráčať, aby sme dospeli k zrelosti muža a ženy.

Hostami boli košický arcibiskup Mons. Alojz Tkáč, duchovný správca UPC sv. Košických mučeníkov v Košiciach Marek Forgáč a ďalší, ktorí osobnými svedectvami povzbudzovali mladých k čistým a zrelým vzťahom, založeným na prežívaní úprimného vzťahu k Bohu. Mladí boli oslovení týmito svedectvami, zdieľaním sa v skupinkách a adoráciou, pri ktorej mohli Bohu odovzdať svoju nedokonalosť a vyprosovať si milosti, ktoré sú nevyhnutné k ďalšiemu dozrievaniu a napredovaniu v živote.

Každodenná svätá omša, sviatosť zmierenia, modlitba príhovoru, cesta svetla a osobné stretnutie s Kristom v Eucharistii sa stali zdrojom nových síl, s ktorými sa napokon vrátili späť do každodenného života, aby mohli vydávať svedectvo o Zmŕtvychvstalom. Púť k hrobu Anky Kolesárovej napomáhali k uvedomovaniu si základných hodnôt a postojov. Ďalšia 4. Púť zrelosti sa uskutoční 20. – 23. novembra 2008 a bude venovaná otázkam citového prežívania mladého človeka.

Lenka Šimková

Aprílová fatimská sobota v Michalovciach

Na aprílovú fatimskú sobotu v Chráme Svätého Ducha v Michalovciach si v úvodnej prednáške veriaci vypočuli prehĺbený pohľad na kresťanské chápanie modlenia žalmov. Žalmy nie sú len poetickou literatúrou, ale Božím slovom. Aby sme ich správne pochopili je potrebné sa ich modliť ako vlastnú modlitbu.

Pri archijerejskej liturgii vladyka Milan Chatur, košický eparcha v kázni upriamil pozornosť na prežívanie kresťanskej nedele. Na príklade žien-myronosičiek, ktoré mali odvahu ísť v nedeľu Paschy ku hrobu, poukázal na nevyhnutnosť hľadať vzkrieseného Krista. „Dnes majú dievčatá namiesto jemnocitu skôr odvahu prezentovať svoju telesnú stránku, prejavovať zvýšenú hrubosť a niekedy zabíjať nenarodené dieťa v sebe. Kto však privedie muža k jemnosti, ak aj ženy zhrubnú?“ opýtal sa rečnícky vladyka Milan.

Fatimskú sobotu organizačne zabezpečil sobranský protopresbyterát. Súčasťou slávenia bol aj posvätný ruženec, mariánsky moleben a modlitba pri ostatkoch bl. Metoda D. Trčku, CSsR. Vladyka Milan poďakoval otcem redemptoristom za polročné prichýlenie v ich chráme a oznámil, že nasledujúca májová fatimská sobota bude už v Klokočove a bude spojená s cyklopúťou mladých.

Michal Hospodár

Stretnutie Rady pre napomáhanie jednoty kresťanov

Dňa 3. apríla zasadala Rada pre napomáhanie jednoty kresťanov Bratislavskej arcidiecézy.

3. marca 2008 tému ekumenického večera Ježiš – znamenie, ktorému budú protirečiť (Lk 2,34-35; Ž 2,1-8) uviedol Jirka Kratochvíl z hnutia Fokoláre. Najbližší ekumenický večer sa bude konať 7. apríla 2008; Na nadväzujúcu tému podľa Jn 15,18-27 Aj Ježišovi učenci budú zakúšať protirečenia bol pozvaný ako zástupca GKC o. Vladimír Skyba, generálny vikár Bratislavskej eparchie.

V rámci aktuálnych informácií z ekumenického diania na Slovensku a vo svete odzneli informácie o vydaní novej knihy Waltra Kaspera Duchovní ekumenismus; pontifikálnej sv. omše za Chiaru Lubichovú v katedrále sv. Martina v dňa 14. apríla 2008; pripravovanej konferencii ev. cirkvi o rodine, ktorú organizuje Evanjelická aliancia v Bratislave 5. apríla 2008; a IV. Taizé večeri na tému Nebo, ktorý sa uskutočnil 29. marca 2008.

-el-

Birmovanci na duchovnej obnove v Rajeckej Lesnej

V známom pútnom mieste Rajecká Lesná sa 4. - 6. apríla uskutočnila duchovná obnova 76 birmovancov z farnosti Bošáca. Pod vedením správcu farnosti, animátorov spomenutej farnosti i animátorov z Popradu zo spoločenstva Božieho milosrdenstva a iných sa mohli títo mladí ponoriť do tajomstiev spásy pre mnohých z nich novým, prístupným spôsobom formou krátkych scénok, svedectiev, piesní, prezentácii, krátkych filmových dokumentov. Dôležitou súčasťou programu bola svätá omša, aktívny odpočinok v nádhernej prírode, i krátka tanečná šou v štýle „disco“.

Peter Kuljaček